

פרשת תצוה – ОДЕЯНИЯ КЭУНЫ

ОДЕЖДЫ:

כהן גדול: כח (ד) ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו לכהנו לי:
כהן הדיוט: כח (מ) ולבני אהרן תעשה כתנת ועשית להם אבנטים ומגבעות תעשה להם לכבוד ולתפארת:

ОСВЯЩЕНИЕ ААРОНА И ЕГО СЫНОВЕЙ СВЯЩЕННОЙ ОДЕЖДОЙ:

כח (ב) ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת: (ג) ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי: רש"י: (ג) לקדשו לכהנו לי - לקדשו להכניסו בכהונה ע"י הבגדים שיהא כהן לי ולשון כהונה שירות הוא
(מא) והלבשת אתם את אהרן אחיך ואת בניו אתו ומשחת אתם ומלאת את ידם וקדשת אתם וכהנו לי:

СВЯЩЕННЫЕ ОДЕЯНИЯ ДЛЯ КОЭНОВ В БУДУЩЕМ:

כט (כט) ובגדי הקדש אשר לאהרן יהיו לבניו אחריו למשחה בהם ולמלא בהם את ידם: רש"י: ולמלא בהם את ידם - ע"י הבגדים הוא מתלבש בכהונה גדולה:

Тора предписывает первосвященнику (коэн гадоль) надевать восемь одежд, четыре из которых совпадают с одеждой рядового коэна (коэн эдиот)¹. Тора определяет бигдей кэуна как **לכבוד ולתפארת**² – великолепную, царственную одежду³. Но дело здесь не только в том, как эта одежда выглядит. Это облачение для тела должно было выразить тип

¹ רמב"ם יד החזקה, הל' כלי המקדש פ' ח (א) בגדי כהונה שלשה מינים: בגדי כהן הדיוט, ובגדי זהב, ובגדי לבן. בגדי כהן הדיוט הם ארבעה כלים: **כתנת, ומכנסים, ומגבעות, ואבנט**, וארבעתן של פשתן לבנים, וחוטן כפול ששה, והאבנט לבדו רקום בצמר: (ב) בגדי זהב הן בגדי כהן גדול והם שמנה כלים הארבעה של כל כהן **ומעיל ואפוד וחושן וציץ** ואבנטו של כהן גדול מעשה רוקם הוא והוא דומה במעשיו לאבנט כהן הדיוט ומצנפת האמורה באהרן היא המגבעת האמורה בבניו אלא שכהן גדול צנוף בה כמי שלופף על השבר ובניו צונפין בה ככובע ולפיכך נקראת מגבעת.

Головной убор первосвященника называется מצנפת, а головной убор כהן הדיוט называется מגבעת. Раши (כח ט) говорит, что они были одинаковые, но Риво (ה' סוכה ה' ד"ה אל) и Хизкуни полагают, что מצנפת был уже מגבעת, поскольку מצנפת должен был оставлять место не только для תפילין, но и для ציץ. По поводу различий между этими головными уборами у ришоним имеется несколько мнений. См. Рамбан (פסוק לא) и Рамбан. Раавад (ב המקדש ח ב) говорит:

[השגת הראב"ד - ולפיכך נקראת מגבעת א"א אני אומר אין מעשהו של זה כמעשהו של זה מצנפת ארוך הרבה וכורך אותו כריכות הרבה ככריכות הישמעאלים אבל מעשה המגבעות כעין הכובעין שלנו חדין מלמעלה והן קצרות]:

² תצוה כח ב: ועשית בגדי קודש... לכבוד ולתפארת

³ רמב"ן: אלה בגדים לבושי מלכות הן בדמותן רמב"ם יד החזקה – הל' כלי המקדש פ' ח: (ד) בגדי כהונה מצוותן שיהיו חדשים נאים ומשולשים כדרך בגדי הגדולים שנאמר לכבוד ולתפארת ... אין מלבנין אותן ואין מכבסין אותן אלא מניחן לפתילות ולבוש חדשים

характера, подобающий первосвященнику¹. А эти черты характера, в свою очередь, были облачением души². И именно эти черты характера позволяли воплощать Тору и ее заповеди в действие³. Они являются связующим звеном между чистой духовностью и материальным миром действия⁴. Поскольку душа обуславливает особенности нашего характера, **מדות** называются **בגדים**⁵ – одеяния души⁶. Таков истинный смысл того, почему одежды должны быть **לכבוד ולתפארת**⁷. Слово **כבוד** указывает здесь на душу⁸. Ибо что такое душа, если не **כבוד** Ашем в его земном выражении. **בגדי כהונה** – не что иное, как облачение души, ведущее к основам нашей духовности. Поэтому они **לכבוד** – **כבוד** от слова **כבד** и отражают подлинную «весомость» – настоящий духовный вес внутреннего мира **כהנים**⁹.

Больше того. Сами одежды активно продуцировали святость. Хошен, например, был инструментом определенной формы пророчества. На одеждах первосвященника имена колен были начертаны дважды: на двух камнях (**אבני שהם**), вставленных в наплечники **אפוד**¹⁰ (подобие фартука), и на двенадцати камнях **חושן**, над сердцем Аарона-а-коэна¹¹. Таким образом, Аарон носил с собой весь еврейский народ. Имена колен содержали все буквы алфавита, кроме четырех – **ק, צ, ט, ח**, которые были введены добавлением имен **יעקוב יצחק אברהם** и слов **קה שבטי** или **שבטי ישורון**¹², что позволяло читать

¹ מלבי"ם כח ב ד"ה ועשית לכבוד ולתפארת: הנה הבגדים... היו מורים על בגדים פנימיים שיעשו כהני ד' להלביש בס את נפשותיהם בדעות ובמדות ובתכונות טובות שהם מלבושי הנפש

² מלבי"ם, כה יא: שמדות האדם ותכונתו ילבישו את הנפש ... וכאשר צוה על מלבושי כהנים החיצוניים, היה עיקר הכוונה הורות דעת איך ילבישו את נפשם טוב המדות ותכונות לטהרה ולקדושה.

³ ר' חיים ויטאל, שערי קדושה ח"א ש"ב: המדות הן הכנות עיקריות אל תרי"ג המצוות, בקיומם או בביטולם. ... ולפיכך ענין המדות הרעות הן קשות מן העברות עצמן.

⁴ ממעמקים, תצוה, עמ' 324: [המדות הם החיבור בין] הנפש העליונה... המופשטת מבחינת הגוף ... [ו]הבחינה הגלויה והתחתונה של הגוף

⁵ גר"א, משלי ו כז: והמידות נקראות בגדים כמו שאמרו חכמינו ז"ל (ספרא ויקרא ו ג) "מדו – כמידתו" זה שאמרו חז"ל (שבת קיד ע"א): איזה תלמיד חכם כל שיכול להפוך חלוקו ללבשו כדרכו, והיינו להרגיל במידות ולהעמידן לפי התורה ושיהיו דרכו וטבעו ממש עד שהיה טבעו הפוך

⁶ גר"א, משלי יא טז: שהמידות הן לבושין ... הן מן הנפש

⁷ שמות כח ב: ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת

⁸ בעל המאור, ריש ברכות (מובא בממעמקים, שמות, עמ' 323): במקומות רבים בכתוב הנפש נקראת כבוד, כדכתיב "לכן שמח לבי ויגל כבודי", וכתוב "עורה כבודי", וכתוב "למען יזמרך כבוד"

⁹ שליט"א, רב משה Шапиро, רב Ш.-Р. Гирш.

¹⁰ כח יב: ושמת את שתי האבנים על כתפי האפוד אבני זכרון ונשא אהרון לפני ד' על שתי כתפיו לזכרו

¹¹ כח כט: ונשא אהרון את שמות בני ישראל בחשן המשפט על לבו בבאו אל הקדש לזכרון לפני ד' תמיד. ובסוף כח ל: ... ונשא אהרון את משפט בני ישראל על לבו לפני ד' תמיד

¹² יומא עג:

Согласно Рамбаму, имена праотцев были начертаны на первом камне, над именем Реувена, а слова «шивтей ка» - под последним именем, Биньямин.

на хошене ответы, которые высвечивались, когда через хошен задавали вопрос Всевышнему.

Одежды также воздействовали на коэнов в самом прямом смысле. Они их освящали¹. Если бы Аарон вошел в Святая святых не в этой одежде, он бы умер². Эти одежды поднимали коаним до уровня святости, на котором они соответствовали служению в этом самом удивительном из всех мест³.

Могущество этих одежд проявлялось и в том, что каждая из них предназначалась для искупления какого-то определенного греха⁴. Да, это была не обычная одежда!⁵ Различные одежды предназначались для искупления недостойных мыслей, речей и действий, которые, в свою очередь, также являются одеждой для души⁶.

Мицнефет, головной убор коэна⁷, искупал неподобающие – высокомерные – мысли⁸, т.е. заносчивость (задиранье головы), поскольку покрытие головы укрепляет смиренное сознание, что над нами обитает Б-г с Его бесконечным величием⁹.

Авнет (пояс) искупал побуждения сердца¹⁰ (приводящие к недостойным речам¹¹). Авнет многократно обертывали вокруг тела на уровне сердца¹². При этом требовалось

¹ שמות כח (מא) והלבשת אתם את אהרן אחיך ואת בניו אתו ומשחת אתם ומלאת את ידם וקדשת אתם וכהנו לי:

² כח לה ורש"י שם

³ מסכת זבחים דף יז ע"ב: דאמר קרא וחגרת אותם אבנט אהרן ובניו וחבשת להם מגבעות והיתה להם כהונה לחקת עולם בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם יחזקאל פרק מד (טו) והכהנים הלויים בני צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי בתעות בני ישראל מעלי המה יקרבו אלי לשרתני ועמדו לפני להקריב לי חלב ודם נאם אדני יהוה: (טז) המה יבאו אל מקדשי והמה יקרבו אל שלחני לשרתני ושמרו את משמרת: (יז) והיה בבואם אל שערי החצר הפנימית בגדי פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי החצר הפנימית וביתה: (יח) פארי פשתים יהיו על ראשם ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם לא יחגרו ביזע: (יט) ובצאתם אל החצר החיצונה אל העם יפשטו את בגדיהם אשר המה משרתם בם והניחו אותם בלשכת הקדש ולבשו בגדים אחרים ולא יקדשו את העם בבגדיהם:

⁴ מסכת זבחים, דף צח ע"ב: למה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת בגדי כהונה לומר לך מה קרבנות מכפרין אף בגדי כהונה מכפרין

⁵ מלבי"ם כח ב וכה יא

⁶ רב צדוק הכהן, צדקת הצדיק - אות רסג: כי המחשבה דיבור ומעשה לבושים לעצם החיות

⁷ Эквивалент מגבעת הדיוט y כהן הדיוט. Об остальных деталях см. первое примечание в статье.

⁸ מסכת זבחים, דף צח ע"ב: מצנפת מכפרת על גסי הרוח מנין אמר רבי חנינא יבא דבר שבגובה ויכפר על גובה רב צדוק הכהן, שם: ומצנפת שעל הראש נעשה ממחשבה דבמוח ומכפר על גסות הרוח שזהו מהמוח כנודע דכבוד נגד מוח כמו שנתבאר במקום אחר על קנאה תאוה וכבוד שהם נגד מוח לב כבד.

⁹ מהרש"א, מסכת זבחים, שם: ואמר מצנפת וכו' יבא דבר שבגובה וכו'. כי כיון הראש מביא לידי אימה דשמיא כדאמרין בסוף פרק מי שהחשיך ברב נחמן בר יצחק דלא שבקתיה אימיה גלי רישיה

¹⁰ מסכת זבחים, דף צח ע"ב: אבנט מכפר על הרהור הלב היכא דאיתיה

¹¹ רב צדוק הכהן, שם: ואבנט על הרהור הלב מצד הדיבור כי הלשון שליח הלב ונמשך מן הרצון שבלב.

¹² רש"י, מסכת זבחים פח ע"ב, ד"ה היכא

сделать тридцать два оборота, что равняется гематрии слова «лев» («сердце»)¹. Кроме того, длина авнета составляла тридцать два амот².

Штаны (מכנסים) искупали действия³, в частности, сексуальную распущенность⁴, поскольку штаны укрывают наиболее чувственные части тела⁵. (Слово מכנסים можно разделить на два слова: כנס מים – намек на выделение семени, которое корректируется מכנסים.⁶)

Рубаха (כתנת) искупала убийство⁷, поскольку покрывала все тело, т.е. ту часть человека, которая совершает действия⁸. Кроме того, кетонет – одежда, наиболее прилегающая к телу, и – в случае убийства – наиболее вероятно, что она пропитается кровью⁹.

Таковы были одежды рядового коэна. Коэн гадоль дополнительно носил еще четыре одежды: хошен (нагрудник), эфод (подобие фартука), меиль (длинную верхнюю одежду) и циц (налобную пластину наподобие короны).

Хошен искупал грех неправильного решения суда¹⁰, ибо торжество справедливости на земле отменяет более суровый приговор Небес¹¹.

¹תוספות, מסכת זבחים שם, ד"ה אבנט, וכפי ההסבר של השיטה מקובצת שכך כוונת התוס'.

²רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ח הל' יט

³רב צדוק הכהן שם: ומכנסים על המעשה

⁴מסכת זבחים, דף צח ע"ב: מכנסים מכפרת על גילוי עריות שנאמר ועשה להם מכנסי בד [לכסות את] בשר ערוה] רב צדוק הכהן, שם: ומכנסים על המעשה וסוף המעשה הוא בגילוי עריות וזהו עיקר עבירות דלכן קורין ביום הכיפורים פרשת עריות כמו שאמרו ז"ל (מגילה ל"א. ופירוש רש"י).

⁵מהרש"א, מסכת זבחים, שם: מגופא דקרא מייתי לה דמשמע דהמכנסים הם משום גידור ערוה ולהכי שינה כאן דבכולהו כתיב ועשית ובכאן כתיב ועשה להם מכנסי בד וגו' דמשמע שיהיה צורך להם בגידור ערוה.

⁶ספר בניהו בן יהוידע על זבחים דף פח/ב: מכנסים אותיות כנס מים הוא הזרע שנקרא מים שהשליכו האדם בניאה אסורה של ערוה כנס ואסף אותו לתקנו ע"י מכנסים.

⁷מסכת זבחים, דף צח ע"ב: כתונת מכפרת על שפיכות דם שנאמר וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם

⁸רב צדוק הכהן, שם: וכתונת על שפיכות דמים הוא המכסה כל הגוף זהו נגד כח הפועל שבנפעל.

⁹מהרש"א, מסכת זבחים, שם: ועוד י"ל שהכתונת הוא הבגד באדם הקרוב לגוף ולבשר והוא מגואל בדם ביותר בכל נהרג וע"כ כתונת זה מכפר על כך.

¹⁰מסכת זבחים, דף צח ע"ב: חושן מכפר על הדינין שנא' ועשית חושן משפט מהרש"א, מסכת זבחים, שם: ואמר חושן מכפר על הדינין שנאמר ועשית חושן משפט. פירוש מכפר על עוות הדין כפרש"י בחומש וז"ש ונשא אהרן את משפט וגו' דהיינו נשיאת עון המשפט.

¹¹ספר בניהו בן יהוידע על זבחים דף פח/ב: ומה שאמר חושן על הדינין כי בעשיית הדין למטה ישתוק וינוח השטן שלא יקטרג למעלה, וידוע השטן רמוז באות ש' שהיא מספר יצר, וזהו חושן נח ש'.

Назначение циц – искупить грех заносчивости¹. И в самом деле, на иврите заносчивость называется עזות מצח – дерзость лба, на который циц и надевался².

Меиль искупал грех лашон а-ра³. По подолу меиля были нашиты колокольчики, и их звук слышался, когда коэн гадоль входил. Эти святые звуки искупали греховные звуки лашон а-ра⁴. Меиль был цвета פתיל תכלת. Это должно было напоминать о цвете моря и о том факте, что его могучие воды не посягают на сушу. И человек, снабженный двумя ограждениями – губами и челюстями, может пользоваться ими, чтобы следовать этому вдохновляющему примеру и пресекать путь «выплескиванию» лашон а-ра⁵.

Эфод (одежда, напоминающая фартук) искупал грех идолопоклонства⁶, поскольку многие служители идолопоклоннических культов носили эфод⁷.

В связи с главой «Трума» мы говорили, что назначением Мишкана было воспроизведение малого мира, подобного миру Адам-а-ришон до грехопадения. Мишкан – модель, которую человек изготавливает для себя, чтобы научиться, как сохранять святость во всех своих действиях⁸. Когда человек оказывается в идеально чистой обстановке Мишкана и ощущает глубокую связь с Всевышним, его действия оказывают максимальное влияние на улучшение качеств его характера и очищение его души⁹.

¹ מסכת זבחים, דף צח ע"ב: וציץ מכפר על עזות פנים בציץ כתיב והיה על מצח אהרן ובעזות פנים כתיב ומצח אשה זונה היה לך

² מהרש"א, מסכת זבחים, שם: מדקבעו לו לציץ מקום המצח דרשו לכפר על עזות מצח וק"ל:

³ מסכת זבחים, דף צח ע"ב: מעיל מכפר על לשון הרע מנין א"ר חנינא יבא דבר שבקול וכפר על קול הרע

⁴ מהרש"א, מסכת זבחים, שם: ואמר מעיל מכפר על לה"ר כו' וכפר על מעשה קול. מהידוע כי קול ודיבור רע עושה מעשה ופעולה לברוא לו מקטרג אחד וזה המעיל הוא בהפך זה דכתיב ביה ונשמע קולו בבואו אל הקדש וגו' שקול זה מבריח את המקטריגים לו בדרך בוא.

⁵ כלי יקר כח לא: ועשית את מעיל האפוד כליל תכלת. לפי שהמעיל מכפר על לשון הרע ע"כ היה כולו תכלת כי תכלת דומה לים וע"י התכלת יסתכל בים וממנו יראה וכן יעשה, כי בים נאמר (איוב לח י-יא) ואשבור עליו חקי ואשים בריח ודלתים, ואומר עד פה תבא ולא תוסיף וגו'. וכך נתן הקב"ה אל הלשון חומה ובריח כמ"ש רז"ל (ערכין טו ע"ב) ולא עוד אלא שהקפתי לך שני חומות אחת של עצם ואחת של בשר ומה יתן ומה יוסיף לך שמירה לשון רמיה, כי יצא לחוץ ידבר ישלח חץ שחוט לשונו לכל ד' רוחות העולם ויעבור בריח ודלתים, והיה מן הראוי שילמד האדם מן הים אשר אינו עובר דלתים ובריח ואינו פורץ גדרו, וזהו טעם התכלת שדומה לים כי בהסתכלו בתכלת יהיה נזכר אל הים שדומה לו בצבע וממילא יתבונן אז במעשה הים וממנו יראה וכן יעשה:

מסכת זבחים, דף צח ע"ב: אפוד מכפר על עבודת כוכבים שנאמר אין אפוד ותרפים

⁷ מהרש"א, מסכת זבחים, שם: ומצינו בע"ז שהיו ג"כ עושיין אפוד כמ"ש בפסל מיכה ויעש אפוד ותרפים וגו'

⁸ נפש החיים, שער א, פ"ד: שכל תכלית רצוני בתבנית המשכן וכל כליו, רק לרמוז לכם שממנו תראו וכן תעשו אתם את עצמיכם שתהיו אתם במעשיכם הרצויים כתבנית המשכן וכליו

⁹ חינוך זה: כי בנין בית לשם יתברך, ועשויתנו בה תפלות וקרבות אליו, הכל להכין הלבבות לעבודתו יתעלה ... שהכל להכשר גופותינו, כי הגופות יוכשרו על ידי הפעולות ... ועל כן ציונו לקבוע מקום שיהיה טהור ונקי בתכלית הנקיות, לטהר שם מחשבות בני איש ולתקן לבבם אליו בו.

Во время службы в Храме коаним находились на уровне Первого человека. Одежда коаним была подобна коже Адама-а-ришон. Колокольчики на *מלל* первосвященника соответствуют уху человека, ибо звук их был слышен, когда коэн гадоль приближался к Святилищу¹. Циц на лбу первосвященника соотносится со лбом² и т.д. Одежда коэна не только была отражением, но и активным участником процесса. Она была (*ויקרא ו*) "*מדו בד*" – дословно: «ткань (в точности) его размера», поскольку она отражает точное отношение одежды к душе³. Все это одежда впитывала, поскольку изготавливалась с соблюдением максимально высокого уровня мышления и действия⁴.

Это были одежды, которые превращали коаним в коаним⁵. Как это работало?

Конкретной целью бигдей коэна было расширение роли одежды в целом.

Ношение одежды никогда не встречается у других животных в естественных условиях, но у человеческой расы эта идея носит универсальный характер. Это свидетельствует, что одежда так или иначе что-то говорит нам о нашей человеческой уникальности⁶. «Ношением одежды человек заявляет: я представляю собой нечто гораздо большее, чем кажется на первый взгляд. Если вы хотите увидеть меня настоящего, смотрите глубже»⁷.

«Информация, которую передает факт ношения одежды, обращена не только вовне, к другим, но и внутрь, к самому человеку. То, что вы носите, очень влияет на то, каким вы себя видите»⁸.

¹ נתיבות שלום שם: והפעמונים שבמעיל הוא כנגד אורות האזנים, כמד"כ בו ונשמע קולו בבואו אל הקדש.

² נתיבות שלום שם: הציץ הוא כנגד אורות המצח, כמש"נ והיה על מצחו תמיד.

³ הג"ה על השל"ה: שהם מדתו הנכונה של האדם

⁴ רב צדוק הכהן, שם: כי בגדים שציותה התורה ודאי הם רומזים ונעשים מכח מחשבה דיבור ומעשה המלביש נשמתם והרי כל מחשבה דיבור ומעשה שלהם הוא רק לכפר.

⁵ מסכת זבחים דף יז ע"ב: בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם

⁶См. Дина Куперсмит в «Jewish Women Speak about Jewish Matters»: «Практически в каждой культуре ношение одежды является основным требованием. Даже в самом жарком тропическом климате жители носят какую-то минимальную одежду. У животных, однако, мы нигде не встречаем инстинкта прикрытия тела. Почему? Какова связь между человеком и одеждой, связь, наблюдаемая во всех возрастах и культурах?»

⁷Inside/Outside, с. 28

⁸ Гила Манельсон, *Inside/Outside*, с. 28

Миссис Манельсон продолжает: У меня есть подруга, которая на выпускные экзамены на степень магистра старательно наряжалась... [говоря] «Помнишь книгу «Одежда для успеха»? Когда я хорошо выгляжу, я обретаю уверенность, что сдам эти экзамены наилучшим образом».

Действительно, коэны также испытывали на себе сильное влияние своих одеяний¹. «Сефер а-хинух» сравнивает воздействие этих одежд с воздействием надеваемых тфилин. Отчасти это влияние оказывает сам физический акт наложения предмета на голову (мозг) и грудь (сердце), что напоминает нам, что мы должны установить с Всевышним и интеллектуальную, и эмоциональную связь².

«Как всякое сочетание внутреннего и внешнего, формы и материи, пара נשמה – тело должна находиться в идеальном равновесии... אדם и חיה были созданы не знающими, что такое стыд, потому что все органы их тела были точным отражением их נשמות. Ангельская сущность и облачена, как ангел, а когда оболочка приобретает животный вид (после נח), чувство стыда приходит неизбежно. Стыд – результат расхождения между внутренним и внешним³, разделения между физическим и духовным⁴. Одежда способна восстановить баланс. Поэтому לבוש, слово, означающее на иврите «одежда», это לא בוש⁵ – «не стыдно».

После הראשון אדם חטא установилась новая реальность. Адам а-ришон не нуждался в одежде, потому что его נפש הבהמי пребывала в полной гармонии с его внутренней сущностью и являлась ее внешней оболочкой⁶. Только тогда, когда эта гармония была нарушена, Адам а-ришон ощутил себя нагим⁷. Когда Первый человек согрешил, его כתונת אור (буквально: одежда из света) превратилась в כתונת עור – одежду из плоти. Этой одеждой, оболочкой, была его кожа. Пока он был полностью духовным, у него не было нужды в одежде. Его кожа отражала его внутреннюю сущность, а не что-то чувственное⁸. Это было облачение לכבוד ולתפארת – те же слова сказаны об одежде священнослужителей. Первый человек совершил грехопадение посредством своей внешней стороны, нефеш беамит. До этого его животная нефеш была просто отражением его нешама, ее наружной оболочкой. Но теперь она обрела независимость и потому отделилась от его души. Вследствие этого он почувствовал себя нагим, т.е. ощутил отсутствие единения между его нефеш беамит и душой⁹. Так что теперь он должен был носить одежду, чтобы прикрывать

¹ חינוך מצוה צט (בגדי כהונה): משרשי המצוה היסוד הקבוע לנו כי האדם נפעל כפי פעולותיו ... ע"כ ראוי להתלבש בגדים מיוחדים (אליה)

² חינוך שם: כשיסתכל בכך מקום שבגופו מיד יהיה נזכר ומתעורר בלבו לפני מי עובד וזה כעין תפילין וגו'

³ Акива Тац, *Living Inspired*, с. 118-119, см. гл. 11

⁴ רב משה שפירא, שליט"א

⁵ רב שמשון רפאל הירש והמקור הוא חז"ל שבת דף עז ע"ב: לבושה – לא בושה

⁶ בראשית ב כה: ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבושו

⁷ בראשית ג ז: ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפּוּרוּ עֲלֵהּ תֵאֲנֶה ויעשו להם חגלת:

⁸ הג"ה על השל"ה: שהנשמה שהיא: "ניצוץ כבוד ד' שבאדם" (רמב"ם) קורנת ומאירה מתוך הגוף שהוא הלבוש לנשמה

⁹ המאסף של האבן שלימה פ"א על ס"ב - ס"ק י: קודם חטא אדם הראשון היה נכלל נפש הבהמי באדם והיתה נקראת כתנות העור וכשחטא נפרדה ממנו ונמסרה ביד ה"ס...ולכן וידעו כי עירומים הם

то, что сейчас выражало его тело, – отделенность от духовного как следствие греха¹. כְּתוּנַת עוֹר – одежда плоти. Из тех же букв, что слово עוֹר, состоит слово «ивер» – «слепой» на иврите (в данном случае подразумевается духовная слепота). Тело было теперь мятежной, неподчиняющейся одеждой для души (בוגד – бунтарь, от בגד – одежда, т.е. тело)². Правильное соотношение между телом и душой было нарушено. Поэтому теперь Первый человек нуждался в новой наружной оболочке, которая отражала бы его внутреннюю духовность³. Эта оболочка – одежда – должна была скрыть поверхность тела для того, чтобы вернуть в фокус сущностную духовность человека. Слово כְּסוּת («одежда») означает покрытие⁴. Таким образом, одежда восстанавливает равновесие между телом и душой. Она становится часть человеческой реальности.

В мире, каким он стал после грехопадения, мы воспринимаем наготу животного как совершенно естественную, наготу младенца – как очаровательную, а вот уже наготу десятилетнего ребенка как нарушающую приличия и наготу взрослого – как опасную и недопустимую⁵. Чем более духовны наши ожидания, тем больше мы связываем определенную одежду с определенным человеком. Даже после прихода משיח концепция одежды сохранится: при תחיית המתים одежда также будет воссоздана⁶.

¹ בראשית ג ז: וַתִּפְקְחֶנָּה עֵינֵי שָׂנִיָּהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵרְוָם הֵם וַיִּתְּפְרוּ עָלֶיהָ תְּאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגָלֹת:

² רב משה שפירא, שליט"א

³ מכתב מאליהו ח' ג דף 116: אחר חטא אדם הראשון... א"א להשיג דרגת לשמה אלא בהצנע לכת.

⁴ רב משה שפירא, שליט"א

⁵ Гила Манельсон: "Мои соседи нашли весьма забавным, когда один из моих детей, совсем малыш, невинно явился к их парадному входу прямо из ванны. Полагаю, однако, что если бы он повторил этот поступок лет в десять, они бы веселились меньше. А явись к ним в таком виде взрослый визитер, они бы, наверно, забаррикадировали двери и вызвали полицию».

«... Собака может слоняться по всему дому и двору au naturel, и никому в голову не придет увидеть в этом нарушение приличий или подумать о ней как о «голой», поскольку мы понимаем... что животное не является чем-то большим, чем выглядит, что это – чисто физическое существо, управляемое инстинктами. Поскольку существование младенца подобно существованию животного, никто не краснеет при виде его голого задика, но при этом мы называем его голым, отдавая дань его человеческому потенциалу. Десятилетний ребенок, однако, – нечто значительно большее, чем животное... тем более – двадцатилетний... именно поэтому взрослого, разгуливающего без одежды, мы не называем милым, но – эксгибиционистом» . (Outside/Inside с. 26, 27)

⁶Рав Деслер, סוכה נא/נב, חלק 3, ס' 41. Однако, согласно более глубокому пониманию, которое мы приводим ниже (согласно מאסר в שלמה), идея одежды заключается в том, что внешняя оболочка человека находится в гармонии и отражает его внутренний мир. В соответствии с этим Адам а-ришон также имел בגדים, соответствующую его הבהמתו. Поэтому одежда, о которой говорится в связи с תחיית המתים, не означает одежду такого типа, какую мы носим сегодня, но, скорее, подобную той, которую носил קודם החטא אדם הראשון.

Сыновья Ноаха, יפת ושמ, за их מצוה, когда они прикрыли одеждой наготу отца, были вознаграждены מדה כנגד מדה¹. Шему была дана заповедь о ציצית, что предполагает ношение одежды, к которой цицит прикрепляются, а Яфет получил захоронение, т.е. укрытие мертвого тела². Каждый получил награду, которая ему подходила. שמ получил ציצית, потому что ציצית – напоминание о מצוות. Так что одежда теперь стала для него חזק в духовности в целом. Награда, полученная Шемом, сделала одежду не просто прикрытием для тела, а стимулом к служению Всевышнему и достижению духовной красоты.

Одежда, таким образом, является мощной силой, которая может быть использована и во благо, и во зло³. Недаром на иврите слово «пальто» – מעיל связано с מעילה, поруганием святости (שקדש). Аналогично слово «одежда», בגד на иврите, соотносится с בגידה, что означает предательство и обман. Когда одежда имитирует ложную связь (קשר) между внутренней и внешней реальностью, это приводит ко лжи (שקר – те же буквы). Одежда сбивает с пути, когда ее ставят в центр внимания, когда она становится самоцелью вместо того, чтобы служить более глубокой реальности. Жене Потифара удалось завладеть лишь одеждой Иосефа, потому что она видела в нем лишь внешнюю красоту.

Поэтому неудивительно, что одежды Аарона-коэна были реальными носителями освящения, средством, с помощью которого он был посвящен в первосвященники⁴. Стих говорит: «И ты говори всем мудрым сердцем, кого Я исполнил духом мудрости, чтобы они сделали одеяния Аарону для освящения его на священнослужение Мне»⁵. Стих указывает, что освящают и посвящают коэна именно одежды.

Идея одежды как прикрытия внешнего для фокусировки внимания и воздействия на внутреннее – на духовную реальность – приложима и к Мишкану⁶, и к Храму. Бейт-а-микдаш был укрыт холмами Иерусалима, окруженного к тому же городской стеной. Внутренность Бейт а-микдаша представляла собой помещения внутри помещений. В

¹ בראשית ט (כב) וַיָּאָה אֵם אַבְי כְּנַעַן אֶת עֶרְוַת אָבִיו וַיִּגַּד לְשֵׁנֵי אָחִיו בְּחֹמֶיךָ: ... (כג) וַיִּקַּח שָׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשְּׂמֹלָה וַיְשִׁימוּ עַל שָׁכְם שְׂנֵיָהֶם וַיִּלְכְּוּ אֶחָד־נִיִּית וַיִּכְסּוּ אֶת עֶרְוַת אָבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אֶחָד־נִיִּית וְעֶרְוַת אָבִיהֶם לֹא רָאוּ:

² אמנם ברש"י ט (כג) ויקח שם ויפת - אין כתיב ויקחו אלא ויקח (סנהדרין ע) לימד על שם שנתאמן במצוה יותר מיפת לכך זכו בניו לסלית של ציצית ויפת זכה לקבורה לבניו שנאמר (יחזקאל לט) אתן לגוג מקום שם קבר.

³ Все, однако, обладает равным, но разнонаправленным потенциалом: чем больше потенциал קדושה, тем больше потенциал טומאה. Так что одежда может быть использована для того, чтобы вводить в заблуждение, демонстрировать вовне реальность, у которой нет внутреннего «обеспечения».

⁴ רש"י: לקדשו להכניסו לכהונה על ידי הבגדים שיהא כהן לי וגו'

⁵ שמות כח ג: ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרון לקדשו לכהנו לי

⁶ מדרש תנחומא, במדבר ג: כיון שהוקם המשכן אמר יפה היא הצניעות ... התחיל לשבר עמו באוהל מועד ... אמר הקב"ה כך הוא כבודי שיהא מדבר מבפנים ... (ע"ש ובעץ יוסף שם)

Кодеш кодашим входил только коэн гадоль в специальной одежде для Иом-Кипура. Все это – продолжение идеи, которую воплощают бигдей кэуна¹.

Таким образом, воздействие одеяния, оболочки, прикрытия – центральная идея в иудаизме. Даже самые бедные евреи стараются обзавестись специальной субботней одеждой, и Пеле Иоэц призывает следовать примеру Ари и надевать в субботу четыре белых одежды². А источник всего этого – не что иное, как одеяния первосвященника в Иом-Кипур³.

Когда Мордехай в рубище молился о бедственном положении евреев, Эстер послала ему одежду, чтобы он переоделся. Эстер чувствовала, что единственный путь спасения евреев – подняться на очень высокий, сокрытый духовный уровень, а для этого нужна соответствующая одежда⁴. Человек не может достичь глубокой духовности, пока он не создаст тип одежды, которая сосредоточит его на желанной духовности.

Действительно, чем глубже духовность, тем более сокрыта она в этом мире и тем большую роль играет одеяние. Талмид-хахам носит длинную одежду, скрывающую даже форму его тела⁵. И именно по этой причине требуется особая одежда коэнам, т.е. тем, кто

¹ שם משמואל: [דכשהדבר באיתגליא ולא באיתכסיא] יש שליטת החיצונים ח"ו ומחמת זה היתה צריכה להיות העבודה [מכוסה] בבית המקדש ובתוך החומה ובמ"ש (תהלים קכה) ירושלים הרים סביב לה והיינו שלא תהיה בה שליטת החיצונים ח"ו (ריש פרשת בהעלותך ד"ה והקשה שהרמב"ן)

² פלא יועץ לבישה: ואשריהם ישראל, אפילו עני שבהם יש לו מלבוש לשבת. אבל מי שידו משגת, מה טוב ומה נעים שיקיים דבר האר"י זכרונו לברכה (פרי עץ חיים, שער יח, פ"ד) שיהיו לו ארבעה בגדים לבנים, ושיהיה לו גם החלוק והמכנסים ונעלים אשר ברגליו, ואפילו הכובע ששוכב בו מיוחד לשבת בפני עצמו באופן שלא יערב חל בקדש כלל וכלל.

³ מסכת שבת דף קיד ע"א: מניין לשינוי בגדים מן התורה, שנאמר (ויקרא ו): ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים. והמהרש"א שם מסביר שזה גם כן המקור לזה שקרא ר' יוחנן לבגדיו "מכבד".

⁴ שם משמואל פורים ריש שנת תרעב (שמות ב שנת תרע"ב): ותשלח (אסתר) בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא קיבל. ... שרמזה צצריכין לעשות הכל בהסתר כשמה ומדתה ... והנה אמרו ז"ל (חולין קלט:): אסתר מן התורה מניין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני וגו' ... שכחה היה גדול להמשיך מעולם הנסתר אפילו בעודם בגלות בשעת הסתרת פנים, ע"כ שלחה למרדכי בגדים לרמז דעתה שנצרך להמשיך ממעלה מעלה מעולם הנסתר, ולזה שייכים בגדים כי לכל דבר פנימי צריך בגדים כנ"ל בבגדי כהונה

(См. далее у שם משמואל в связи с развитием этого эпизода: מרדכי не принимает предложения Эстер, а она, выслушав его возражения, возвращается к своему מהלך, на что указывают слова אסתר ותלבש את מלכות).

⁵ כי מכנסים אינו מלבוש לכבוד, רק הוא לכסות הערוה (גור אריה תצוה ד"ה ומכנסיים)

Рав Берил Гершенфельд: Благодаря своей Торе תלמיד חכם намного более глубок, чем обычный человек. Поэтому его одежда, отвечающая самым строгим требованиям צניעות, сообщает нам, что мы должны воспринимать его более глубоко, чем в обычных случаях.

связывает евреев с сокрытой духовностью в этом мире¹. Их одежда подобна указателю, начальному впечатлению, которое ведет людей в верном направлении².

И если это справедливо по отношению к рядовому коэну (כהן הדיוט), это тем более справедливо по отношению к первосвященнику. Благодаря бигдей кэуна Аарон был тикунот אדם הראשון – первопричины того, почему человек нуждается в одежде³. Всевышний велел еврейскому народу: ולבני ארון תעשה כותנות, т.е. тикун для той самой Котнот Первого человека, чтобы превратить ее снова в כותנות אור⁴. Сначала Аарон был освящен שמן משחת קודש – помазан святым маслом освящения. Это тоже была одежда⁵ – одежда, которая очищает тело и потому достойна прикрывать душу!

(Всевышний говорит Моше: ואתה הקרב אליך את אהרן – «И ты приблизь к себе Аарона», при том, что Им была дана общая команда, – וכל אדם לא יהיה באוהל מועד (ויקרא ט) – «ни один человек не должен быть в шатре соборном» (вместе с Моше). Этот אדם – говорит Шла – предполагает Первого человека⁶.)

Если одежды коэн гадоль предназначены для исправления греха Первого человека, не должно удивлять утверждение, что, по сути, возникла одежда при Первом человеке, та одежда, которой он впервые прикрыл свое тело. Затем эта одежда была передана Нимроду, затем – Эсаву, который в качестве первенца унаследовал первосвященство. Они также не исправили положения, пока Ривка не одела в эти бигдей кэуна Яакова (ותקח רבקה את יעקב), чтобы он получил благословение Ицхака. Яаков ситуацию исправил⁷ – поэтому одежда и стала источать аромат Ган-Эдена (וירח את ריח בגדיו), но исправил ее только в рамках собственной жизни. Позднее Вашти попыталась аннулировать это, раздевая всех еврейских женщин, но Эстер снова исправила положение – ותלבש אסתר מלכות⁸. Каждый раз, когда между душой и телом (одеянием) возникало

¹ שם משמואל פורים ריש שנת תרעב (שמות ב שנת תרע"ב): כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה בטעם בגדי כהונה כי כהנים כאשר הם פנימיים ועבודתם בחשאי צריכין בגדים לעבודתם.

² שיעורי דעת (ח"ב שער ב): כי לפי הרושם החצוני שהדבר עושה עליו מצטייר אצלו גם תוכנו של הדבר וחשיבותו - לכן ה"י נחוץ שבגדי הכהונה יעשו גם כן בנוי והדור חצוני. וזהו ענין "לכבוד ולתפארת"

³ של"ה: ואהרון הוא תיקון לאדם הראשון שנתרחק

⁴ של"ה

⁵ של"ה: דהיינו מתחילה נתלבש גופם בשמן משחת קודש ואחר כך נתלבשו בבגדי קודש

⁶ של"ה: וכל אדם לא יהיה באוהל מועד (ויקרא ט) – רומז לאדם הראשון

⁷ מזו (כח) ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה: הזוהר (רי"ב ב) כתב שאותן י"ז שנים שחי יעקוב אבינו בארץ מצרים חי בלא צער ובלא יצר הרע – מעין עוה"ב וכמו שמרמז הבעל הטורים כי י"ז בגימטריא טוב.

⁸ מגילת אסתר ה ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמד בחצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך והמלך יושב על כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית:

несоответствие, Сатан пытался воспользоваться ситуацией и пробраться сквозь одеяние, окружающее душу¹.

Идея специальных – священнических – одежд несет важную информацию для современного мира. Сегодняшнее отсутствие дресс-кода отражает утрату достоинства человека в современном мире. Шляп сейчас не носят, разве что в особых случаях, небрежная одежда на рабочем месте становится все более и более принятой. Тренировочные штаны, мешковатые шорты, футболки и майки с глупыми рисунками или «философскими» сентенциями, яркие кроссовки и бейсболки, для смеха повернутые козырьком назад, довершают картину². И это еще до всякого разговора о нескромной одежде! Если оболочка должна сообщать что-то о «внутреннем» человеке, хочется спросить: какого «внутреннего» человека укрывают одеяния, подобные описанным?

В противовес этой унылой картине одежды первосвященства дарят освежающее впечатление³ לכבוד ולתפארת – царственного достоинства⁴. Аарон и его одежды подают нам пример и указывают путь. Евреи – царство священников. И это должно быть видно по одежде, которую мы носим!

¹ המאסף של האבן שלמה, פ"א על ס"יב - ס"ק י: ... וזה ענין הלבושין של אדה"ר שבאו לנמרוד ואח"כ לעשו... ויעקב שהיה דוגמא דאדה"ר ולכן כתיב ותקח רבקה את בגדי עשו וכו' ותלבש את יעקב... וע"כ כי הוא תיקן חטא אדה"ר וע"כ נכנס עמו ריח גן עדן וירח את ריח בגדיו... וכן קריעת המעיל של שאול ושהקב"ה תפש בבגדו של ירבעם ... וענין ושת"י שהיתה מפשטת בנות ישראל ערומות ולהיפך באסתר ותלבש אסתר מלכות וכן מ"ש (זכריה ג) ויהושע היה לבוש בגדים צואים כו' וילבשהו בגדים כו' והשטן עומד על ימינו לשטנו הכל הוא על הבגדים הנ"ל שכל קטרוג השטן ואחיותו באלו הלבושים שלא יתלבש בו האדם.

² На основании статьи Неда Грабба в *Reader's Digest*

³ תצוה כח ב: ועשית בגדי קודש... לכבוד ולתפארת

⁴ רמב"ן: אלה בגדים לבושי מלכות הן בדמותן רמב"ם יד החזקה – הל' כלי המקדש פ' ח: (ד) בגדי כהונה מצוותן שיהיו חדשים נאים ומשולשים כדרך בגדי הגדולים שנאמר לכבוד ולתפארת ... אין מלבנין אותן ואין מכבסין אותן אלא מניחן לפתילות ולובש חדשים